

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésre a visszaadandó vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

NAGYVÁRAD, február 12.

A kisember hitele.

(K. Ö.) A végrehajtási novella tárgyalása során szóba került a kisember személyi hitele is és ezzel kapcsolatosan oly természetű felszólalások történtek, melyek méltán gondolkodóba ejtik azokat, kik a modern társadalmi fejlődés egyik elengedhetetlen követelményének tartják a kisembereknek minden téren való védelmét.

A végrehajtási novella nagyon helyesen, abból indul ki, hogy a kisember munka és kereseti képességét kell biztosítani, amit csak úgy érünk el, ha az ingóságokból álló bizonyos létminimumot biztosítunk, mert megfelelő szerszámok és eszközök nélkül képtelenné teszük a kisembert.

Mások másképpen gondolkodnak és azt mondják, hogy az ingó végrehajtások terén a személyes mentességek kiterjesztése ellenkezik a kisember személyi hitelének érdekeivel. Vagyis, ami ugyanannyit jelent, a kisember összes ingóságai, munkaeszközei s szerszámjai legyenek lefoglalhatók és eladhatók, mert enélkül a kisembernek nem lesz személyi hitele.

Hát először is nem áll az, mintha a

kisemberek személyi hitele függővé tétetnék attól a csekély értékű ingóságtól, melylyel bír. Pénzintézeteknél a kisembernek ugy sincs személyi hitele. Az uzorásnál van, de ez sem azért ad neki pénzt, mert azokkal az ingóságokkal bír, hanem mert ismeri viszonyait és tudja, ha már veszil rajta, ez csak akkor történik, mikor már-már busásan megszedte magát rajta.

A kisember személyi hiteléről ugyanis csak azóta beszélhetünk, mióta hitelszövetkezetek vannak. Értjük ez alatt azokat a hitelszövetkezeteket, melyek a két országos központhoz csatlakozva altruisztikus munkát folytatnak. Ezek a hitelszövetkezetek a kisember személyi hitelének ellátásánál kevés figyelemmel vannak a kisember amugy is csekély értékű ingóságaira, inkább munkaszeretét és képességét nézik és a kölcsön hováfordításának ellenőrzésével az említett eredményeket fejlesztik benne. A hitelszövetkezetek magatartását a személyi hitel ellátásában semmiképpen sem érinti a személyes ingómentességek kiterjesztése, más forrásból pedig a kisember igazi személyi hitelt amugy sem élvez.

Volt idő, mikor az ilyen beszédet meg is dicsértük, mert mindenben a korlátlan szabadságot kerestük és bizonyára reakciónak tartottuk volna, ha valaki az ingósági létminimumot védelmezte volna.

Ma másképpen gondolkozunk, mert saját szemünkkel látjuk a gazdasági liberalizmus romboló hatását, mely mindenben az erősebbnek adott fegyvert a kezébe a gyengébb felett. Tiltakozik az ingósági létminimum ellen, mert az gyengíti a kisember személyi hitelét, holott valójában a szemelőtt lebeg annak a parazita fajnak az érdeke, mely a gyengék gyámoltalanságán élőködött. És valószínűleg tiltakozni fog az ingatlan létminimum ellen (otthonvédelem, homestead), mert a birtokforgalom korlátozása a birtokérték csökkentésére vezet, holott valójában annak az élelmes fajnak az érdekei lebegnek szemelőtt, mely a védelem hiánya következtében könnyű szerrel tudta a kisembert ingatlanából kiforgatni, földbirtokra, tekintélyre és társadalmi állásra szert tenni.

Ne aggodalmaskodjunk tehát akkor, ha az ingómentességek kiterjesztéséről van szó. Nem fog az a személyi hitel korlátozására vezetni, mert ami ennek alapját képezi, a munka és kereset képességet, azt csak növeli. A végrehajtási novella ez irányú intézkedését mi helyesnek tartjuk.

A bán Budapesten. Rauch Pál báró horvát bán tegnap Budapestre érkezett. A bán a déli órákban felkereste Kossuth minisztert, délután pedig Bécsbe utazott, ahol Wekerle

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Találkozás.

Öt éve volt, hogy nem látták egymást s mikor most a férfi a nyilvános kert fasorában meglátta a nőt, kissé megdöbönt és szíve hevesebben kezdett dobogni. A nőt is meglepte a találkozás, de mert tisztában volt azzal, hogy céltalan volna végigjátszani az ismeretlenség komédiáját, legyőzte megindultságát s egyenesen a férfinak tartott, akinek szeméből ugyanily őszinteséget olvasott ki.

Megálltak és egymásra tekintettek. Egy hosszú percig figyelni látszottak egymást. Végre a férfi megszólalt.

— Ön gyűlölet nélkül tekint rám — szólt vontatottan, a megalázkodás, a félelem és guny bizonyos vegyülékével.

A nőnek nem volt kedve a büszkét játszani s egyszerűen így szólt:

— Én éppenséggel nem gyűlölöm önt.
 — Tehát megengedi, hogy beszéljek ön-
 nel s hogy néhány percig önrel maradjak?
 — Természetesen.

A férfi zavarba jött. A nő kissé mosolygott.

— Tessék! Foglaljon helyet ezen a padon. Ilyenkor senki sem jár e kertben... Tehát mi mondani valója van?

— De...

— Semmi. Tudom. Az embereknek nincs mondani valójuk, ha hosszú távollét után találkoznak. Vagy legfeljebb csak banalításokat mondhatnak egymásnak s azokat utálom, mert még mindig — nyárspolgár vagyok. Ez önnek sosem volt inyére, ha jól emlékszem. Nem kell tehát kezdenem a beszélgetést. Hogy érzi magát? En ugy találom, hogy kissé megsoványodott, noha másképp jó színben van.

A férfi rátekintett, azután így szólt:

— Istenem, milyen nyugodt ön!

— Nagy ég! Ugy veszem az életet, amint venni kell!

— Ön boldog?

Szemeit felemelte a férfira és nyomatékkal folytatta:

— Álmodok és visszaemlékezések nem bán-
 tanak.

— Remek színben van! Ha én megsoványodtam, akkor ön... gyarapodott erőben.

— Ön azt akarja mondani, hogy meghiz-

tam. Az én nyárspolgári világomban ezt így mondják. Ott ezt a groteszk kifejezést használják, melyet a művészek, akik közé én is tartozik, nem találnak elég tapintatosnak.

Mosolygott. Szőke haját bearanyozta a nap-sugár. Amint ott ült, bájos volt és kívánatos.

A férfi halkán szólt:

— Ne gúnyolódjék. Ön is tudja, hogy a művészek nem mindig tapintatosak.

Hosszu csend következett. Végre megszólalt a nő:

— Valóban, tudom. De miért időznénk ennél az eszménél. Végre is mindenki egyforma, legyen művész, vagy nyárspolgár...

A férfi sétabotja végével hevesen turkálni kezdett az ut homokjában. A nő szeliden meg-
 tedte:

— Ön felkavarja a port!

A férfi abbahagyta a játékot és így szólt:

— Jobb lesz, ha eltávozom.

— Miért? Ön nincs terhemre.

— Ön nem nagyon látszik örülni jelenl-
 temnek.

— Sem örömet, sem fájdalmat nem okoz.

— Közönyös vagyok ön előtt?

Sirolin

Ennek az ótvíznek és a tevélynek, megszünteti a köhögést, vándorokot, éjjeli izzadást.

**Tüdőbetegségek, hurutok, számar-
 köhögés, skrofulozis, influenza**

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utáztatokat is kínálnak, kérjen mindenképp „Roche“ eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc).

„Roche“

Legjobb orvosi rendelésre a gyógyszertárakban. — Ám Országban és Németországban.

miniszterelnökkel konferált. A király a bánt ma kihallgatáson fogadja.

A delegáció tárgyalásai. A közös ügyek tárgyalására kiküldött magyar orsz. bizottság ma d. e. 11 órakor *Barabás* Béla elnöke alatt ülést tartott. — Jelen vannak: *Schönaich* és *Burrián* közös miniszterek, *Montecucoli* tengerészeti parancsnok, *Hoffman* Hugó altábornagy, *Eszterházy* Pál gróf külügyi osztályfőnök, *Wekerle*, *Jekelfalussy* és *Zichy* miniszterek, továbbá Bolgár államtitkár. Jegyzőkönyv hitelesítése után folytatták a hadügyi költségvetés tárgyalás.

Elsőnek *Issekutz* Győző beszél, a költségvetést elfogadja. Polemizál *Axman* és társainak tegnap az osztrák delegációban az ezrednyelvek tárgyában előterjesztett interpellációjával. *Barabás* Béla elnöknek magánkörben tett nyilatkozatával szemben kijelenti, hogy az osztrák delegációnak a tisztí fizetésekre vonatkozó határozatát ő az albizottságnak és a kormánynak kiadatná. A tisztí fizetések fölemelésére vonatkozólag szerinte a delegációnak igenis van kezdeményezési joga. Ezt az álláspontját a 67-es törvénnyel bizonyítja. Utána *Lovász* Márton beszél. Elismeri, hogy kényes a hadügyminiszter helyzete, mert diplomatának kell lennie a két delegációban, holott a hadsereg harcképességének fenntartása volna a feladata. Ezután a katonai kérdések rendezésének szükségességét hangoztatja.

Bakonyi Samu tiltakozik az ellen, hogy az osztrák delegáció az ezrednyelv és hadkiegészítés dolgába avatkozzék. Ez teljesen magyar belügy.

Tomics nyugalmazott ezredes előbb horvátul, majd magyarul beszél. A tisztí fizetésemelést megszavazza, de a költségvetést nem.

Thaly László az ezred orvosok helyzetének rendezését sürgeti.

Nagy Emil azt hangsúlyozza, hogy a koalíciónak a katonai kérdések terén való kívánságai nem lesznek szertelenek.

Medakovits Bogdán a tisztí fizetésemelést megszavazza, a költségvetést nem.

Babics Lyuba horvátul beszél.

Szivák Imre a hadsereg belső állapotát teszi szóvá,

Buzáth Ferenc és *Molnár* János beszéltek még mire az ülés fél 3 órakor véget ért.

Egy müncheni egyetemi tanár felfüggesztése. Világszerte nagy feltűnést kelt *Schnitzer* tanárnak felfüggesztése, ki a dogma történetet tanította az egyetem theologiai karán. Az »Allgemeine Zeitung« értesülése szerint *Schnitzer* tanárt egy nemzetközi heti folyóiratban közzétett cikke miatt felfüggesztették állásától; egy másik cikke miatt, melynek *Legenda tanulmányok* a címe, még csak ezután fogják az eljárást megindítani. A müncheni nuncius nem járt közbe, hogy *Schnitzer* ellen a cenzurát alkalmazzák s az ő tudtán kívül tettek jelentést Rómában.

Megy a gözös . . . Dehogy megy! Még csak bejelentette *Aerenthal* báró, hogy vasutat építünk a Balkánon, már is karambol fenyeget. Oroszország felől hidegebb szél kezd fujni egyszerre s állítólag a bécsi orosz nagykövet mindjárt rosszul lett a balkáni magyar-osztrák vasutól, amelynek még se sinje, se mozdonya.

De füstje már van s *Szentpétervárott* nagyon prüszkölnek tőle, az orosz nagykövet orvosa pedig állítólag sürgősen ajánlja a nagykövetnek a déli klimát.

Az bizonyos, hogy a balkáni vasut célja ma kizárólag békés; de azt sem lehet tagadni, hogy háboru esetén fontossága megmérhetlen. Akié a vasut, azé a tartomány. All pedig ez nemcsak a véres háborura, hanem arra is, amelyet békében, a kereskedelem fegyvereivel vannak egymás ellen a nemzetek. A balkáni vasut jobban biztosítja nekünk *Bosznia* birtokát, mint a berlini kongresszus és több befolyást ad a macedon ügyekbe, mint a híres műrztégi program.

Az orosz dörmögés a legjobb dicséret a macedon vállalkozásra. Remélhető, hogy most már annál inkább fognak az illetékes körök a balkáni vasut mielőbbi megvalósításán dolgozni.

A községi kürt.

Hallja minden háznak ura,
Tízét ütött már az óra.
Tűzre, vízre vigyázzatok,
Hogy károkat ne valljatok.

Igy zeng *Biharnak* igen sok falujában a bakter, behuzva magát a bundába, melyből csak a szája látszik ki, az is csak akkor, ha a fentj kis mondókát kiabálja az alvók ablakai alatt, mire természetesen a jó házőrző kutyák reflektálnak rimbe nem szedett versekkel. A kiabálást sok helyen kiküszöbölték már a szokásból és busan bugó kürtöt soroztak be szolgálattételre. A kürt még bolondabb hangon szól, de mert hangszer és ettől a kutyák nem ugatnak, hanem vonitanak és egy bizonyos misztikus koncertet idéznek elő, hát a falvak csendes lakói szivesebben hódolnak ennek és ma már annyira megszerették és nem is akarnak megválni tőle, hogy *Nagyváradon* még aludni sem tudnak, ha véletlenül be jönnek, mert itt nem bug ez a csudálatos kürt és itt nem vonitanak a szalonban ülő kutyák.

Hogy mennyire ragaszkodnak ehez a régi szokáshoz falun, eléggé bizonyítja ezt egy eset, mely most még a megye törvényhatóságának is dolgot fog adni.

1899-ben megunva a község a bakter borizű hangját hallgatni, elhatározta, hogy ezután nem kiabálni, hanem fujni kell neki, még pedig a község házi kürtjét. A bölcs képviselőtestület nagy zene kedvelő hajlama e téren fényesen bevált és a bakter minden órában bele-bele fujt a kürtbe, mire a lakosság egész biztonsággal folytatta az igazak álmát.

Történt azonban, hogy a községbe egy városi csendőrörsvetést helyeztek, aki sehogysem tudott megbarátkozni a zene eme veszedelmes fajával és jelentést tett a főszolgabírónak, hogy ez így nem állapot, ez egy dudás falu és kérte, hogy parancsolja meg a bakternek, hogy ne dudáljon. A főszolgabíró, ugyálszik, az antidudások közé tartozik, tényleg meg is hagyta a képviselőtestületnek, hogy ne dudáltasson a bakterekkel.

A képviselőtestület összeült és nagy vita tárgyává tette az ügyet. Előbb azon gondolkodtak, miért nem talál szépséget a főszolgabíró a bakter dudája hangjában, mikor az olyan szép. Minekutánna megállapították, hogy valószínűleg rosszul fujta a bakter. Most már az volt a bökkenő, hogy honnan vegyenek egy olyan baktert, aki a *Varázskerítő*, vagy a *Vigőzvegy* fülbemászó szimfóniát fujná éjjelenként. Mivel pedig még a suszter sem udott hozzá, kénytelenek voltak kimondani, hogy a bakter a legjobb dudás, aki nagy érzéssel is megvan áldva a dudáláshoz, hát csak ő fog tovább is dudálni, annál is inkább, mert a lakosság fülérzékét nem akarják trágár zenedarabokkal elrontani. A képviselőtestület, hogy nyomatéka legyen határozatának, megállapította, hogy amióta a bakter dudál a tolvajok nem dolgoznak, mert ez a csuda hang megfélemlíti őket. De meg nem csak azért dudál a bakter mert ez neki így tetszik, hanem azért is,

— Istenem! . . .
— Igaz, hogy mitsem remélhetek azok után . . .

— Mik után?
— Azok után, amik . . . Végre is, ön nagyon jól tudja . . .

A nő némán mosolygott. A férfi gépiesen folytatta:

— Ön jól tudja . . . ha ugyan nem feledte el . . . Most öt éve. En elutaztam a gyarmatokba . . . Lehet különben, hogy elfeledte . . .

Az asszony nyugodtan felelt:

— Oh nem, én nem feledtem el semmit. Es egészen természetesnek találok, hogy ön most, mikor hosszú idő után újra találkoztunk, erről akar velem beszélni. Ez az egyedüli lehetséges beszéd tárgy közöttünk attól a perctől kezdve, melyben ön észrevette, hogy én hajlandó vagyok szóba állni önnel. Pedig higye el, ez nem fontos . . .

A férfi sötéten szólt:

— En nagyon rutul bántam önnel. S azóta mindig arra kell gondolnom . . .

— Fájdalommal?

— Es önváddal!

— Es úgy találja, hogy érdemes?

— Istenem, ne gonyolódjék!

— Nos igen. On szeretett, legalább is ezt mondta nekem és elhagyott. Elfeledtem önt, bár azért emlékszem mindenre. Ez az egész!

— Pedig nézze — szólt szomoruan a férfi — én abban reménykedtem, hogy mégis vagyok önnek valaki. En azt hittem, hogy most, annyi évi bűnhődés és szerelem után sikerülni fog meghódítanom a szívét . . .

A nő a fejét rázta.

— Ideje, hogy elváljunk — szólt egyszerűen.

Az asszony felemelkedett. A férfi egész halványan, gépiesen követte.

— Menjen ön végig azon a fason. Ha majd eltűnik, én az ellenkező irányban távozom. Nem akarom, hogy bennünket együtt lásanak.

A férfi eltávozott. A nő utána tekintett s mikor már nem látta, valami fojtogatni kezdte a torkát. Alig tudta visszafojtani a kiáltást mely a férfit visszahívandó volt. Szemébe köny szökött s ebben a percben érezte, hogy mindabból, amit büszkeségében mondott, egy szó sem igaz s hogy azt a férfit örülten szereti . . .

Camille Mauclair.

Vagyok bátor a n. é. község szives figyelmét felhívni, hogy **Színház-u. 4. szám alatt angol férfi szabóüzletet nyitottam** és szolid árak mellett a legelegánsabb öltönyöket készítem. Levelező-lap meghívásra helyben és vidéken dus angol minta, gyűjteménnyel azonnal megjelenek, a n. é. község szives pártfogásáért esedezve, vagyok kiváló tisztelettel **KISS ISTVAN**, angol uriszabó Színház u. 4. (Adorján palota.)

mert ha dudál, akkor nem alszik, már pedig csak inkább dudáljon a bakter, mint aludjék.

A határozatot a főszolgabíró véleményével kapcsolatosan tegnap küldte be az alispáni hivatalhoz.

A vélemény kárhóztatja a dudát, mert ha a község alvágén szól, az azt jelenti, hogy a felvágén szabad a lopás. Szóval ez figyelmeztetés a tolvajoknak és vagyonbiztonság szempontjából is káros.

Az ügy a közgyűlés elé kerül, mely valószínűleg a zeneakadémiának fogja kiadni véleményezés végett.

Plutó.

UJDONSÁGOK.

* **Városi közgyűlés.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága ma, csütörtökön február hó 13-án délután tartja rendes havi közgyűlését. A tárgysorozatba 51 ügyet vett fel a tanács s mivel ezek között néhány nagyobb jelentőségű is van, előreláthatólag két napig tart a törvényhatósági bizottság tanácskozása.

* **Kinevezés.** Glac Antal főispán Rákossy Mátyást a beéli járásba járásiapidijás irnokká nevezte ki.

* **A volt belényesi képviselőjelölt panamája.** A Kardos-féle panama ügyében még mindig újabb és újabb adatok kerülnek napfényre. Arról azonban, hogy esetleg hova rejtették el Kardosék az összeharácsolt pénznek még bizonyára meglevő részét, semmit sem tudtak eddig kideríteni. Kardosék egész sereg olyan előkelő embernek adtak nagy kölcsönöket, akik más intézeteknél pénzhez jutni már egyáltalán nem tudtak volna. Kardos Árpád ilyen módon összeköttetéseket óhajtott szerezni és védelmet arra az esetre, ha a baj bekövetkeznék. Azonban csalódott, mert az Eckhardt Tasziló-féle feljelentés óta mindenki cserbenhagyta, senki tudni róla nem akart.

A rendőrség a panama ezen részére persze csak annyiban terjeszti ki a figyelmét, hogy megállapítja, mennyi komoly váltófedezet van a Kardos-féle tárcában és mennyi a pinceváltó. Azzal, hogy a komoly váltók tulnyomó nagy részének semmi értéke nincsen, a rendőri nyomozás nem törődik. Ilyen módon nyilvánvalóvá lesz, hová tette a Kardos-család a sok pénz egy részét. Hová lett a másik része, megállapítva még nincsen, a Kardos testvérek a leghatározottabban tagadják, hogy lenne megtakarított pénzük. Tegnap Stefkovits rendőrfogalmazó elsőnek Brunner Lászlót, a Kardos-féle Leszámitoló Bank számfőjét hallgatta ki. Brunner is tagadja, hogy neki betekintése lett volna Kardosék üzelmibe, csak eszközök voltak ők a Kardos-testvérek kezében, nem volt semmi hatás- és munkakörük. Brunner kihallgatása után Kardos Árpádnéra, született Dettl Emmára, a vezérigazgató feleségére került újra a sor.

Stefkovits rendőrfogalmazó sürgősen behozatta az asszonyt egy detektívvel, hogy a hiányzó pénz hollétére vonatkozólag kihallgassa. Azt reméli, hogy az eddig szerzett adatok alapján Kardosné vallomásra bírhatja. A gyanu az, hogy Kardosné férjének minden tervéről és üzelméről tudott, pontosan tudja, mely pénzüntézetekbe milyen jellegű és jegyek alatt helyezte el a férje pénzt.

* **Kedden nem lesz hetivásár.** Tudvalevőleg a kereskedelmi miniszter kifogásolta, hogy Nagyváradon hetenként hétfőn és kedden tartanak hetivásárt, mert a miniszteriumnál levő

vásári törzskönyvben Nagyváradnak csak a kedden tartandó hetivásár engedélyezése van bejegyezve. A hétfői vásár engedélyezésének nyomára a városi levéltárban sem akadtak. A város kétszer is felírt a miniszterhez, hogy tekintettel a félszázados gyakorlatra, a hétfői hetivásárt engedélyezze, azonban a miniszter határozottan kijelentette, hogy a hétfői hetivásár tartását csak az esetben engedélyezi, ha a keddi hetivásárról lemond a város. Végre is, a törvényhatóság belátta, hogy ma már a hétfői vásár fontosabb, mint a keddi s így a keddi vásár törlése mellett a hétfői vásár engedélyezését kérte. A kereskedelmi miniszter most értesítette Nagyvárad városát, hogy a keddi hetivásár törlése mellett a hétfői hetivásárt engedélyezte s bejegyezte a vásárok törzskönyvébe. Ezután tehát kedden nem lesz hetivásár Nagyváradon.

* **Gyászrovat.** Néhai Fichy Gyula nyug. városi vasuti igazgató hült tetemét tegnap délután nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra. Nagy számmal jelentek meg városunk előkelő férfiai, ügyvédek, törvényhatósági tagok, vasuti- és városi altisztek testületileg voltak jelen. A koporsót elborították a szebbnél-szebb koszorúk. Materny Imre ág. ev. lelkész megható imát és gyászbeszédet tartott. Az elhunytat az újvárosi központi temetőben helyezték örök nyugalomra. A díszes temetést Weiszlovits temetkezési intézete rendezte. — Nánássy Imre mezőtelki református lelkész, élete 53. évében kedden elhunyt. Temetése holnap, február 14-én délután fél 2 órakor lesz Mezőtelki községben.

* **A cselédmizeriák és a baptisták.** Petry József körözsutcai lakos kérelemet adott be a főkapitányhoz, hogy engedje meg neki hogy a városban egy baptista cselédhelyező intézetet állíthasson fel. A kérvényben kifejti Petry, hogy Magyarországon több mint 9000 baptista család van, mely igen szegény anyagi helyzetben van. Ezek a családok szívesen adnák gyermekeiket cselédnek, azonban a mai viszonyok között lehetetlenség, mert a cselédnek nagy része az erkölcsi romlottság legalacsonyabb fokán áll. Hasonló sorsra juttatni pedig nem akarják gyermekeiket. Az ő célja és a baptistáknak célja az volna, hogy a cselédnek szánt gyermekeiket egy külön elhelyező intézet útján juttatnák szolgálathoz. Már az intézetbe való felvétel is meg volna nehezítve azért, hogy oda csakis az illető baptista község erkölcsi bizonyítványa alapján volnának felvehetőek. A felvett leány vagy fiu, ha elhelyezést kapna, szolgálatában minden másodnap a diakonusok, vagy diakonisszák által lennének ellenőrizve. Ezeket az ellenőrzéseket viszont az ő felekezetük őrizné ellen. A cselédeknek nem az lenne a céljuk, hogy gazdájukat a béremelésekkel sarcolják, s irántuk engedetlenek legyenek, hanem az, hogy gazdájuknak hű szolgáló legyenek s a maguk életét úgy vallási, mint erkölcsi téren biztosítsák. A kérelmező egyelőre csak próbaidőre kéri engedélyezni az intézetet. A főkapitány kedvező vélemény kapcsán terjeszti az ügyet a legközelebbi tanácsülés elé.

* **A sorozási utasítások.** A folyó évben jogánatosítandó sorozásokra a honvédelmi miniszter most küldte szét utasításait. Az utasítások igen szigorú intézkedéseket tartalmaznak, melyeknek megtartása esetén teljesen ki lesznek zárva azok az eddig oly sűrűn előfordult esetek, hogy tudniillik hason nevűeket egymás helyett sorozták be.

* **Fenyeget a tavaszi árvíz.** Amíg december és január hónapokban alig láttunk havat, addig februárban ugyancsak beköszöntött a tél. Egyik nap enyhe verőfényes az idő, már a másik nap hull a hó. Néhány nap óta pedig benne vagyunk a tél közepében. Éles, sivitó szél táncoltatja a hópelyheket. A városban még nem látszik annyira, hogy az utóbbi napokban mennyi hó lehullott. Az utcákor csakhamar elolvad s ami megmaradna, azt összeseseprik. A mezőkön azonban elég nagy hó van s a hegyeken még nagyobb. Különösen Biharmegye délkeleti részén temérdek hó van a hegyek között. Sokkal fontosabb reánk nézve, hogy a Körös-völgyén is nagy havazások voltak s a legtöbb helyen 40—50 centiméter, sőt még ennél is magasabb hóréteg borítja a földet. Ha az olvadás hirtelen, vagy talán esővel köszönt be, a hőtömegek vize egyszerre leomlik a Körösbe s áradást idéz elő, ami a Körös-menti községeknek óriási károkat okozhat. Nekünk nagyobb bajt okozhat az Aduna és Pecepatakok áradása, ha a csehi vizek megindulnak. A Rhédey-kert mellett levő telkeket előnti a vizáradás, az ősi-i vasut alacsony hidja mellett. Évek óta huzódik ennek a hidnak újjáépítés ügye. De a vasut érdekében csürtécsavarták a dolgot, hogy a Pece-szabályozásig elhúzzák a hid-építés ügyét s akkor úgy is feleslegessé válik a hid. Egy árvíz esetén a környéket előnti a víz s a szegény emberek vagyona pusztul, de ez nem számít. Erre a körülményre már egy év előtt felhívtuk az illetékes hatóságok figyelmét, de nem hederítették rá. A mikor pedig bekövetkezik a szerencsétlenség, mossák kezöket.

* **Veszedelmes sörkivonat.** A hannoveri Hildebrand és Möller cég országszerte hirdeti az ő sörkivonatát »Bierextract« elnevezéssel. A kivonat használata csakhamar nagy virágzásnak indult és sokan akadtak, kik kedvelték ezt a veszedelmes dolgot. A szer azonban kártékony és sok megbetegedést idézett elő, mire a minisztert általános panaszokkal halmozták el. Most a miniszter körrendeletet intézett minden vármegye törvényhatóságához, hogy a »Bierextract« elnevezésű szer árusítását tiltsák be, mert az egészségügyi szempontból veszedelmes.

* **Az élesdi gyermeknap rendező bizottsága.** Berczy Imre élesdi főszolgabíró tegnap terjesztette be azok névsorát, kikből a járás területén meg lehetne alakítani a gyermeknap rendező bizottságát. A névsorban a járás intelligenciája csaknem teljes számban össze van írva. Összesen 103 tagból állana a bizottság, melyben 38 női tag is volna.

* **A velencei cigánybíró díjat kér.** A váradvelencei cigánytelepnek legkimagaslóbb alakja Hamza János, az ezüst gombos vajdák utóda. Ő a bíró a telepen és igazán elismerésre méltó módon bíraskodik. A mióta azt mondták, hogy a cigány telep a veszedelmes banditák menedékhelye és e miatt fel kell oszlatni a telepet, Hamza sikra szállott és feltette, hogy megtisztítja a telepet és megmenti a cigánybecsületet. Ez sikerül is neki. Az igaz, hogy ott az igazságot ököllel kell osztogatni s bottal kell a telepet tisztogatni és e miatt a járásbíróssággal gyűlt meg a baja, de azért elérte az eredményt s a telepet cigány munkás telepekké tette. Most a cigány bíró kérelemmel járult a városhoz és kéri, hogy évi tiszteletdíjban részesítsék, mert ez a bírói tisztség társadtsággal jár, meg aztán nagyobb is a tekintély, ha fizetés jár vele. Kérélmé támogatására

megemlíti, hogy ő a telepnek minden gunyhóját, minden második nap megmotozza és ha inkorrekt dolgokat talál, szorul a gunyhó gazdája. A kérelem pártoló véleményel lesz a tanácshoz bemutatva.

* **Ellopott váltó.** Folyó hó 6-án a tulajdonostól egy 40 filléres kitöltetlen váltót loptak el. A váltón Varga József, Fekete Ferenc és Kiss Julianna szerepelnek aláírókként. A nyomozást megindította a rendőrség.

* **Merénylet a villamos ellen.** A városi villamos vasut vágányaiban már a múlt alkalommal találtak a Bémer-téren patkósarkokat. Hétfőn este 8 órakor a Múzeum-ut elött ismét találtak a vágányokban 61 drb patkósarkat. Miután úgy a vasutigazgatóság, mint a rendőrség azt gyanítja, hogy a vasut által érdekeiben megkárosított fuvarosok cselekedete, a nyomozás a tettesek megállapítása végett ily irányban lett folytatva téve.

* **Ki vágta át a Kraszna gátját?** Mult év március havában nagy pusztítást idézet elő Eradony és Ertarcsa környékén a Kraszna folyó, melynek gátját ismeretlen tettes keresztül vágta s így a víz a környéken lévő szántóföldeket elárasztotta, az utakat megrongálta. A gátvágás ügyében az érmihályfalvi főszolgabíró megindította az eljárást és átiratot intézett ugy Szatmárvármegye alispánjához, mint a szatmárnémeti folyamnémeti hivatalhoz, hogy ott a tettes kipuhatólását foganosítsák. A két helyről meg is érkezett az értesítés a főszolgabíróhoz, még pedig tagadó válasz alakjában. Nevezetesen, a két hivatal kimondotta, hogy gátvágás nem történt és így a keletkezett károkkért nem felelős egyik hivatal sem. A főszolgabíró ezzel szemben megerősíti a gátvágás megtörténtét, mert a szatmárnémeti folyamnémeti hivatal március 26-án telefonon értesítette az érmihályfalvi főszolgabírót, hogy a keresztülvágott gátat már tömik is be. Ezek szerint a két vármegye között megindult a per, mely most meg nem állapítható eredménnyel fog végződni.

* **A Nagyváradai szabadiskola** értesíti hallgatóit és az okulni, tanulni vágyó közönséget, hogy sorozatos előadásait február hó 16-ától fogva folytatni fogja. Az egészségügyi előadásokból még kettő fog tartatni, utánuk történeti előadások kerülnek sorra Magyarország legújabbkori történetéből vetített képekkel kapcsolatban. 16-ától kezdve négy előadáson át Magyarország földrajza kerül sorra. Folyó hó 16-án dr Gerő Sándor törvényszéki orvos fertőző betegségekről, Bodnár János igazgató tanító a Magas-Tátráról tart előadást, melyet 65 kép vetítése fog még érdekesebbé és tanulságosabbá tenni.

* **Tűz a Bémer-téren.** Tegnap délután nagy riadalmat okozott a Bémer-téren a Mocsári-féle üzletből kiomló füsttömeg. A járőrök összesereglettek s igyekeztek az üzletbe hatolni. A tömegben egyszerre elterjedt a hír, hogy bent egy kis gyermek van, s ezóta már meg is hullt a nagy füstben. A hirre akadtak emberek, akik bementek s a gyermeket még élve megtudták menteni. A tüzoltók is csakhamar megjelentek és a tüzet lokalizálták. Bent egy divány gyulladt ki s ettől keletkezett a füst, mely figyelmessé tette az embereket, kik nem engedték az üzletet elhamvadni.

* **Az Edison színház építése.** A fővárosi államrendőrség szigorú rendszabályokat léptetett életbe a mozgófénykép színházak részére.

amiket vidéken, ahol a nagyobb városokban is csak egy-két ilyen vállalat van, természetesen nem alkalmazhattak még a hatóságok. Minthogy azonban előrelátható, hogy ezeket a rendészeti követeléseket a vidéki mozgófénykép színházak részére is előfoglalják irni, a most épülő Edison színház igazgatósága eleve számolt a várható körülménnyel, s a Rákóczi-uti kis színházat teljesen a fővárosi szabályok alapján rendezte be, ami annál üdvösebb, mert a közönség kényelmét és biztosságát minden irányban kielégíti. Az amfiteatralis berendezésű nézőtér folyton friss levegőt villamos szellőztetők biztosítják, a kényelmes zsöllyék színházi mintára készültek, a tolongást megakadályozza a két óriási kapu, mely kijáratul szolgál s lehetővé teszi, hogy a színház látogatói ne ugyanott távozzanak, a hol a termekbe betértek. A belső berendezéssel most már hamarosan elkészülnek, s az Edison színház is nemsokára hírül adhatja a megnyitó előadás megtartását.

* **Nincs többé rheuma,** aszthma, csusz, köszvény, lábdaganat, tyukszem, büttyök, mert Rytkó Viktor budapesti specialista oly próbatúrdót nyitott, hol mindenki kipróbálhatja annak jóságát és párszori használat után már is jobban érzi magát. Minden elhanyagolt és régi rheumát gyökeresen gyógyít. *Rytkó Viktor* a nagyváradai közönség kívánatára bevezetés céljából hosszabb ideig marad és próbatúrdókkal szolgál. Egy gyógy sós láb gőzfürdő 1 koronától feljebb. Nyitva reggel 5 órától 12 óráig férfiak részére, 2 órától 7 óráig nők részére, 7—10-ig ismét a férfiak részére. *Fürdő Pével-utca 3.* Vasárnap egész nap nyitva.

* **Osztályorsójáték.** Az osztályorsójáték tegnapi húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

90,000 koronát nyert: 39334.
20,000 koronát nyert: 42189.
10,000 koronát nyertek: 11986 123631.
3000 koronát nyertek: 36550 110955.
2000 koronát nyertek: 88246 115957.
1000 koronát nyertek: 44007 114731.
500 koronát nyertek: 3013 3930 10070
12548 14850 15111 1998 20322 22320 22702
22702 22734 27482 28957 33117 35541 44575
46717 48079 48861 51647 52613 53313 35805
56024 64505 70128 71470 78057 80326 82347
84284 85872 89883 90330 91468 92090 92329
92546 97351 97953 103830 111016 111608
112113 122128 112628 122648 123210 124337
124622.

A többi kihuzott számok 170 koronát nyertek.

* **Olvasóink figyelmét** felhívjuk lapunk mai számában megjelent »Sirolin« hirdetésre.

SZÍNHÁZ.

A hét műsora.

Csütörtök: Vetélytársak.
Péntek: Tökéletes feleség.
Szombaton: Határszél.
Vasárnap délután: Gretchen. Este Tündérszerelem.

* **A Góth-pár Nagyváradon.** A Vigszínház szenzációs sikerű ujdonságát, Bernstein Henri Sámson című színművét legközelebb bemutatják Nagyváradon. A darab két főszerepét a premieren és az azt követő két előadásán Góth Sándor és Góthné Kertész Ella fogják játszani.

* **Tündérszerelem.** Meg lehet jósolni teljes bizonyossággal, hogy a Tündérszerelem lesz az új rezsim legnagyobb sikerű darabja. Igazi írói talentummal megalkotott tündérajáték: csupa

szín, csupa hangulat és bűbajos poezis elejétől végig Tündérek, sellők, manók, nimfák vidám hadserege út tanyát a színpadon. A deszkákra csodálatos meseországot varázsol a rendezés. Nagy fáradsággal, költséggel és ötletességgel tervezték meg és dolgozták ki a vadonatúj dizsleteket. Ragyogni fog vasárnap a színpad. A kik megtekintették az elkészült dekorációkat, bátran mondhatják, hogy a darab fővárosi kiállítására messze mögötte marad a nagyváradai kiállításnak. A darab egyébként talán e nélkül a diszes köntös nélkül is teljes sikerre számíthatna. Eredeti szépségekkel van tele a szöveg is, a muzsika is. A premierre a szerzők is: Huszka Jenő és Martos Ferenc Nagyváradra érkeznek.

* **Színházi hírek.** Három drámai előadás tölti ki a hét utolsó napjait. Ma este felelevenítik a Mary-Annet, ezt a klasszikusan kedves vigjátékot. A két kiemelendő szerepet Hevesi Gusztika és Beregi Sándor játssza. — Pénteken adják elő a Tökéletes feleséget. E. Kovács Mariska ünneplése ad ennek a repriznek érdekességét. Az előadás kétségtelenül tele lesz kedves és eleven momentumokkal. A kiváló művész ünnepése nagyszerű keretben fog megnyilvánulni. Másodszor fogják adni szombaton Sarkadi Lajos szindarabját a Határszélent. A közönség köréből kiinduló kívánságok is köteleességévé tették az igazgatónak, hogy ezt a merész hangú s eredeti vonásokban bővelkedő társadalmi színművet többször is előadassa. A második előadást Ditrói Mór az Országos Színes-Egyesület elnöke és Valentin Lajos színházi ügynök is végignézik, hogy a drámát azután a többi vidéki színpadoknak is hozzáférhetővé tegyék.

IRODALOM.

Szana Tamás.

Szomorú egyedüliségben, aglegényi kis szobája magányában érte utól a halál szegény Szana Tamást.

Tegnapelőtt halt meg — s féligmeddig már elfeledett név. Valamikor agilis, tevékeny munkása volt az irodalomnak, aki alig hagyott elmulni egy-egy évet a nélkül, hogy könyvet ne irt volna. Irt sokat és sokfélé: irodalomtörténeti, esztétikai, kritikai dolgozatai mellett a szépirodalomnak is tudott munkása lenni. Elele delén ul azonban már csaknem kizárólag a művészet irodalmának hódolt. A magyar művészet multját kutatta, jelenét bírálta gatta lakadatlan buzgalommal, kiváló műialléssel.

Kicsiny lakása maga volt egy kis muzeum. Olaszországban jártában nem egy értékes műtárgyra bukkant, amelyet féltő gonddal helyezett el lakásán. Nem otthon, nem meleg fészek: csak muzeum volt a lakása. S halála is olyan volt, mint aminő a muzeum. Egy távoli rokona és szolgálja állottak halálos ágya mellett mindössze.

Nagyot nem alkotott, műveit a feledés pora hamar belepi. De megmarad egész működésének emléke: a becsületes, hazafias írói működés tisztos koszoruja.

* **Dante: »A Pokol.«** Régóta várt irodalmi esemény bekövetkezéséről számolhatunk be, midőn hírül adjuk, hogy az olasz szellem-öríás világhírű munkájából új fordításban jelent meg az első rész. »A Pokol.« Magát Dantét s az »Isteni Színjáték«-ot nem akarjuk

ismét fölfelezní e pár sor keretében. Jól mondja Carlyle, hogy: »Tíz néma század szólt meg Dantében és pedig nagyon különös módon. A »Divina Commedia«-t Dante írta, de az isteni mű voltaképpen tíz keresztény század alkotása s csupán az összeállítás az övé. Így lesz Dante a középkor megszólaltatója, mert a gondolat, mely értette ezt a kort, soha el nem muló zenében él benne.« S a »Szinjáték« valóban olyan is, mint a Rinascimento gyönyörű dómjai: fonséges eszmékből összerótt templom, melyben mindenik gondolat a másikba illik, mint szabatosan kifaragott és kicsiszolt márványdarab. A Dante lelke ez s benne a Középkor lelke, melyet a költő lángesze megörökített, hogy időtlen-időig világító napként ragyogjon, amelynek tüztől minden korszak nagyjai lángra gyúlnak.

Most új magyar fordításban jelent meg »A Pokol«, s a fordító neve biztosíték arra, hogy irodalmunk fölülte értékes szellemi kincs-csel gazdagodott. Zigány Arpád, Shakespeare, Manzoni és a »Quo vadis« jeles fordítója, aki Olaszországban végezte az egyetemet és személyes barátja volt Scartazzininék, Dante legkiválóbb ismerőjének, a »Pokol« most megjelent fordításában az eredeti munka minden szépségét nagy művészettel és hűséggel adta vissza. Mi, akik ismerjük az olasz eredetét, úgy véljük olvasván ezt a fordítást, mintha régi kedves melódiát hallanánk, de más hangszeren előadva. A rímek hiánya nem bánt, sőt némileg előnye a fordításnak, mert drámai nyelvezete és magvas ösereje csak annál szabadabban érvényesül, mivel az erőltetett rímelés nem vet rá bilincset. A jegyzetek, »Dante Eletrajza« pedig, melylyel a fordító megtoldta a kötetet, megint azt bizonyítják, hogy Zigány nemcsak egyik legalaposabb ismerője Danténak, hanem egyúttal páratlan lelkiismeretességgel végezte a dolgát.

Erre a fordításra valóban ráillik, amit Macaulay az eredetiről írt, hogy: »Oly zordan fonséggel, oly szédítő magasságban áll a középkor szellemi életének sivar pusztájában, mint a titokzatos szifksz a lybiai sivatagban s éppen oly csodás, misztikus mértőldmutatója a kultúrának és tudásnak, mint amaz. Mindegyik páratlan alkotás a maga nemében s a meddig a gondolat él és uralkodik a földön, mindegyik előtt milliók és milliók borulnak le a porba.« Az értékes s diszes kötet kétféle kiadásban jelent meg; az egyszerűbb kiadás ára szép, simított fehér papíron 4 korona; míg a diszesebbé finom, famentes papíron 6 korona. A kiadó (Schimkó Gyula, Budapest, VI., Teréz-körút 46.) mindent elkövetett, hogy minél diszesebben állítsa ki a kötetet, melynek címlapját Dante leghitelesebbnek vélt képe díszíti. Méltó köntösben jelenik meg tehát ez a ritka irodalmi kincs, mely minden hazai könyvesboltban kapható s a melyről Arany János azt mondja »Dante« című gyönyörű versében, hogy:

»Évezred hanyatlík, évezred kel újra,
míg egy földi álom e világba téved,
hogy a hitlen ember imádni tanulja
a kor oszlopában rejlő Istenséget.«

EGYESÜLETEK.

Az építőiparosok közgyűlése. A nagyváradi építőiparosok szövetsége tegnapelőtt délután tartotta meg rendes évi közgyűlését, melyen Rendes Vilmos elnökle alatt résztvett a Szövetségnek majdnem minden tagja. Az elnöki megnyitó után a közgyűlés meghallgatta a Pásztor Bertalan titkár által beterjesztett évi jelentést, amely a Szövetség elmúlt évi pénztári eredményével is beszámolt. A jelentést a közgyűlés egyhangulag elfogadta, a tisztkarnak és pénztárnoknak a felmentvényt megadta, majd megállapította a jövő évi költségvetést, végül pedig megválasztotta a tisztkart a következőleg: Elnök: Rendes Vilmos, alelnökök: Madarász Gyula és Szabó Károly, pénztárnok: Ilann Lajos, ellenőr: Pankolics Károly, végrehajtóbi-

zottsági tagok: Sztarill Ferenc, Incza Lipót, Köblös Ferenc, íj. Kesztyűs János, Jeney Imre, Weimann Béla, Marinkovits Sándor, Cseprega Miklós, Zonda Mihály, Vlád Ágoston, Goldberger Lajos, Tóttós Mihály, Bodnár János, Tarsoly Ferenc, Réh Ferenc, Spitzer Benjámín, Zimmer József, Ziegelt József, Ováry Lajos, Tárnoky László, Povassán József, Grünvald Jenő, Szántó Dezső, Tátray Sándor, Török Sándor, Ungerleider Mór, Grósz Emil, Winkler Szidor, Lúsztig János és Pető Zsigmond. A közgyűlés Hann Lajos indítványára kimondotta, hogy a törvényhatósági bizottság által elfogadott új építkezési szabályrendeletet a kisiparosokra sérelmes részében megtefebbezi.

A Katolikus Kör választmánya tegnap tartotta februári rendes ülését Dus László elnökle alatt. Jelen voltak: Fetszer Antal, dr Vuetskics Gyula, Imrik S. Zoltán, Frankó Endre, dr Karácsonyi János, dr Krüger Aladár, Kelemen Kálmán, Csobánczy Imre, id. Jelinek Ferenc, Novák József vál. tagok és dr Imrik Gusztáv titkár. A választmány a folyó ügyeket intézte el, a múlt évi számadásokat vizsgálta át. Új tagokul telvételtek: Balogh Kálmán, Bardon Ferenc és Kápolnai Gyula.

TÁVIRATOK.

A csanádi püspök mandátuma.

Budapest, febr. 12. Egy vidéki lap értesülése szerint Csernoch János dr, az új csanádi püspök, a legközelebb lemond a mandátumáról és elfoglalja helyét a főrendiházban.

Osztrák támadás.

Bécs, febr. 12. Az osztrák delegáció mai ülésén Axmann keresztényszociálista képviselő heves támadást intézett a magyar delegáció ellen, amiért tagjai a konzuli akadémián jártak és ott formális vizsgálatot tartottak a növendékekkel.

Magyargyalázó színelőadás.

Bécs, febr. 12. A »Verein zur Erhaltung des Deutschtums in Ungarn« című egyesület e hó 20-án a Raymund-Theaterben színelőadást rendez. A szereplők bécsi, magyarországi és erdélyi német diákok. A darabot, mely telve van a legtelháborítóbb magyargyalázással, Reim Ferencz írta és a címe: Der Königsritter. A darabot Rub Ottó, a burg színház tagja rendezi.

Portugália.

Lisszabon, február 12. Manuel király és anyja több napi tartózkodásra Cintrában tógnak meglepedni, a kortezt február 20-ára hívják össze avégből, hogy a király az alkotmányra letegye az esküt.

A macedóniai vasutügy.

Budapest, febr. 12. Ismeretes az az éles támadás, melyet Aehrenthal külügyminiszter maga ellen felidézett, különösen a francia és orosz sajtóban a magyar delegációban elmondott beszédének különösen a macedóniai vasut ügyére vonatkozó részével. Mint most Bécsből jelentik, a macedóniai vasut ügye most döntő fordulóponthoz ért. Az orosz és francia lapok minden támadása dacára a vasut dolga be van fejezve, s az elé a külföldi államok, még Franciaország sem fog akadályokat gördíteni. Az Aehrenthal

elleni támadások e szerint nem hivatalos jellegűek. hanem tisztán csak a francia és orosz sajtó manőverei voltak.

TANÜGY.

A nőipariskola fejlődése. A nagyváradi nőipariskola özv. Szedlarik Istvánné tulajdonosnő igazgatása alatt minden reklam nélkül, csendben, de annál hasznosabban működik s a növendékek az intézetben nyert oktatás alapján remekbe illő pompás kézimunkákat készítenek s kiképzést nyernek a legfinomabb szmyrna és perzsa szőnyegek szövésében. A »Nagyváradi Nyilvános Nőipariskola«-ban a II-ik félévi beiratások e héten már megkezdődtek s akik az állam, a város, Biharmegye és az iparkamara által fenntartott ingyenes helyekre igényt tartanak, jelentkezzenek özv. Szedlarikné igazgatónőnél, Rákóczi-utca 12. sz. a. A kitűnő és házagpótló nőipariskolában az intelligens leányok részére két hónapos csipkeverő tanfolyamot szervezett az igazgatónő a halasi csipke, rece gipúr, Battyányi-sujtás, ir-csipke horgolás stb. készítésének elsajátítására. Ezen tanfolyamra 5 korona a tandíj; jelentkezők még mindég telvételnek. Iskolába járó leánykák délutánonként havi 2 koronáért oktatást nyernek kézimunkák készítésében és a festésben.

MULATSÁG.

Farsangi naptár.

Február 15. Tiszti hangverseny a Kereskedelmi Csarnokban.
Február 22. A posta és távirada altisztek és szolgák táncvigalma a Kereskedelmi Csarnokban.
Február 26. Abléta-bál a Kereskedelmi Csarnokban.
Február 29. Tiszti táncmulatság a Kereskedelmi Csarnokban.
Március 1. A Negyvennyolcas Népkör bálja.

SPORT.

Tornaverseny. A Nagyváradi Sport Egylet torna- és atletikai-versenyt tart Nagyváradon 1908 február hó 23-án d. u. 4 órakor a Reáliskola tornacsarnokában (Torna-utca 3.) Debrecen és Nyiregyháza athlétáinak részvétele mellett. A műsor a következők:

1. Felvonulás.
2. Hymnus.
3. Szabadgyakorlatok.
4. Iskola- és assó-vívás.
5. Nyújtó korlát összetett verseny.
6. Magas ugrás helyből.
7. Magas ugrás nekifutással.
8. Súlyemelés.
9. Birkózás.
10. Díjak kiosztása, — elvonulás.

Ruhatár 20 fillér. — Este 8 órakor társasvacsora a Vasuti-vendéglő külön étteremében.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, febr. 12.

Buza okt. 50 kilogrammonként 12.57
Buza apr. 1908 — — — 11.91
Rozs apr. — — — 11.81

Zab ápr. — — — —	8.51
Tengeri máj. 1908. — — — —	7.32

Értéktőzsde.

— Délután 4 óraker. —

Budapest, febr. 12.

Osztrák hitelrészvény — —	626.25
Magyar hitelrészvény — —	734.75
Leszámitoló bank — —	463.—
Rimamurányi — —	509.25
Osztrák-m. államvasuti részv. — —	644.50
Közuti vasut — —	528.50
Városi villamos vasut — —	282.50

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1907. febr. 12.

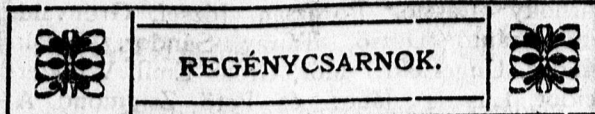
Magyar arany járadék 4 száz. — —	109.25
Magyar koronajáradék 4 száz. — —	92.—
Magyar koronajáradék — —	81.25
Magyar földteherment. kötvény 4. sz. — —	92.—
Horvát-szlavon földteherment. kötvény — —	95.—
Magyar nyereség sorsjegy kölesön — —	185.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön — —	140.—
Osztrák járadék papirban — —	91.57
Osztrák járadék ezüstben — —	96.50
Osztrák járadék aranyban — —	113.75
Osztrák korona járadék — —	29.55
1860. osztr. államsorsjegyek — —	146.—
Osztrák magyar bankrészvény — —	1780.—
Magyar hitelbank-részvény — —	633.50
Osztrák hitelbank-részvény — —	726.50
Osztrák magyar államvasuti részvény — —	693.50
20 frankos (Napoleonkor) — —	19.20

A kamara értesítése. Hivatkozással a m. kir. honvédelmi miniszter urnak ez évi február hó 9-ik napján hozzánk beérkezett leiratára, van szerencsénk a az érdekeltek tudomására hozni, hogy a nevezett miniszter ur a m. kir. honvédség részére az 1909. évi jan. hó 1-től, az 1918. évi december hó végéig szükséges posztócikkekre. A) kész ruházati cikkek, tábori sapka fémorsóval és bőr ernyővel. B) közönséges posztó szövet, csukaszürke posztó, buzérvörös és füzöld posztó csákók borítására. C) félfinom csukaszürke szövet, félfinom sötétkék szövet zubbonyhoz szállításának biztosítására pályázatot hirdet. Pályázati határidő: 1908. évi április hó 30. Mirel az érdekelteket azzal van szerencsénk értesíteni, hogy a szóban levő pályázat közelebbi feltételei a kamarai irodában a hivatalos órákban d. e. 8-tól d. u. 2 óráig megtekinthetők. Nagyváradi, 1908. február hó 9. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara: *Huzella Gyula*, kir. keresk. tan elnök. *Dr Sarkadi Lajos* titkár.

NYILTTÉR.

Nincs többé reuma, asztma, csusz, köszvény, lábda-ganat, tyukszem stb, mert a RITKO-féle természetes házi gyógymód segítségével által stb, mely 20 év óta kipróbálva lett, e bajoktól mindenki könnyen megszabadulhat. Aki egy próbát akar a sósfü-gőzlábfürdőben, forduljon személyesen, vagy írásban RITKO VIKTOR-hoz, a meghívásra RITKO (avagy betanított helyettese) a meghívó költségére kocsival a sósfü-gőzlábfürdő készülékkel megjelenik, Amikor bárki otthon kényelmesen kipróbálhatja, egy próba-gőzlábfürdő vételével. — RITKO VIKTOR a nagyváradi közönség kívánatára huzamosabb ideig itt marad s meghívásra bármikor áll a közönség rendelkezésére áll és a házi gyógymódja segítségével gyógyítható bajokról tevilágosítással és utasítással szívesen szolgál. E gyógymód 20 év

óta számtalanszor kipróbálva lett és sikeres gyógyításával számtalan elismerést kiérdemelt. **RITKO VIKTOR** természeti specialista szabadalom-tulajdonos, Pável-utca 3. szám.

Első kortes-utam.

Írta Lukách Géza.

(Folytatás.) (9)

Az idő már kilencre járt, itt tehát cselekedni kellett. Kimentem tehát az ház előtt egybegyűlt menyecskékhez s közöltem velük, hogy embereik már ingadoznak, mint a nád-szál s úgy látszik zászlóntól elpártolni készülnék, hát most már csináljanak velük rendet, hogy a becsület meg legyen mentve.

Erre óriási zsvaj támadt az asszony-nép között s a szép birónéval az élükön bányámat éltetve berontottak a hivatalos helyiségbe s ugyancsak lehendézték az urakat s azok megszeppenve őszintén éljeneztek és kijelentették, hogy egyhangulag megválasztják az öregünket.

Az amazon-had felvonulására a főbirónak is inába szállt a bátorsága és hamar jegyző-könyvbe foglalta az eredményt.

Mikor a pöcsét is rá volt nyomva, két markos lutheránus vállára kapta bányámat és vitte ki, hogy a népek megmutassa, miközben fejét beleverték az ajtófélfába, hogy nyomban szarva nő, ez azonban, — nőtlen ember lévén — tisztességének nem ártott meg.

A nép örömrivalgása közben bukkant elő egy tajtékzó négyes fogat, benne a földesur és jelöltje. Erre a tótcokkák azonnal leszállították bányámat vállukról és hajbókolva süvegeltek.

A földesur kocsi-jából kiugorva, a helyzetet azonnal felfogta, mert üstökébe markolva csak annyit mondott:

— Hej, az a 68-iki oka, hogy elkéstem.

Azon megjegyzésemre, hogy a választásról igen, de arra még mindig elég korán jött, hogy a diszebédre meghívjam, de ott csak nyiri vin-kót kap.

Ugy látszik, hogy korgott a gyomra, mert meghívásomat elfogadta és gratulált bányámnak. A vendégek ellátását jó pénzért a rektor-né vállalta el s az ebéd fénypontja egy vadléré eresztett őzgerinc volt, melynek tulajdonosa még reggel egy bakkecske volt, a pampuskák pedig még sokáig emlékezetemben voltak, mert három hétig sem tudtuk megemészteni.

Ebéd után a társaság leült nasi — vasizni s a bíró adta a bankot, hatalmas bugyellárisból szedve elő a banknak való kék- és verhasuakát.

Nekem a harminckétlevelű biblia soha sem hozott szerencsét, miért is a faluban csatangoltam s a leányoknak és menyecskéknek, helyben szokásos módon udvarolgattam.

A késő délutáni órákban hagytuk el Eszterlakot s vigan poroszkáltak lefelé mokányaink a dülöngős uton, — midőn öcsém a tárcáját, — melyet az alkotmányos költségek már veszedelmesen meglapítottak volt, — az orrom alá tartotta s az most az egészségtől, vagyis a bankóktól duzzad és domborodik.

Tekintetem kérdőjelle alakulván át, fensőséggel jelentette ki, hogy a szerelemben nagy uborka-orra miatt nincs szerencséje, de a nasi-vasiban igen, mert választási költségeink duplán kerültek vissza, még pedig a földesur és a bíró pénzes zacskójából. Eszerint mindketten mások számlájára mulattunk — jegyzem meg s ezért ma egy pezsgős vacsorát csapunk.

A világ matólói pedig forgottak tovább s hónapok surrantak el fölöttünk, midőn egy szép napon bányám azon meglepő hírt közli velem, hogy hetedhét országra szóló öröm van bírók-nál, mert harmadnapja a golya madár egy egészséges örökösselel állított be hozzájuk.

Az asszony azzal bizta meg, hogy kereszt komának nyerjen meg engemet, a keresztelőre

pedig okvetlen jöjjenek el, mert a bíró más putytyogós birt is rendelt.

A keresztelőt megültük s szóba került a választás is. Azt mondták, hogy soha olyan jól nem mulattak — ezért kellett nekem kereszt-apának lenni és azóta igazgatni kedves kereszt-fiam sorsát. Minden gimnáziumi osztályt kétszer járt s minden második évben én protegáltam. Ezért szól így nálam a nóta:

Csak az első,
Csak az első
Kortes-utam sajnálom!
(Vége.)

Szigligeti-Színház.

Ma, csüförtökön, február 13-án, színre kerül:

A vetélytárs.

Színmű 3 felvonásban.

HELYTARAK: Nagypáholy 14 koron. földszinti és első emeleti páholy 12 kor. Másodemeleti páholy 8 kor. Zsólye 3 kor. Korszék 2 k r. 40 fill. Támlásszék, 2 kor. Erkölyülés i-só sor 1 kor. 20 fill., közép 2-ik sor 1 kor. Erkölyülés oldal 2-ik sor 80 fill. II. emeleti zártszék 60 fill. Földszinti állóhely 1 kor., Diák és katonajegy a földszintre 60 fill. Karzati állóhely 40 fill. Egy színlap 20 fill.

Jegyek előre válthatók a színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től fél 1 óráig, d. u. fél 4-től 6-ig. Esti pénztárnál 7 óraker.

Kezdeté fél 8 óraker, vége 10 óraker.

A szerkesztésért felelős
Dr. VUCSKICS GYULA.

Meghívás

a Nagyváradi Takarékpénztár részvénytársaság

61-ik rendes közgyűlésére,

mely 1908 évi február hó 27-én délután 3 óraker saját üzlethelyiségében fog megtartatni.

T a r g y a i :

1. Az igazgatóság jelentése az 1907. üzletév eredményéről.

2. A felügyelő-bizottság jelentése az 1907. évi zárszámadások megvizsgálása tárgyában és ezzel kapcsolatosan a mérleg megállapítása, valamint a nyereség felosztása iránti határozathozatal.

3. Az alapszabályok 26. §-a értelmében a lelépő igazgatóság helyébe igazgatósági elnök és 4 igazgatónak választása 3 évi időtartamra.

4. Az alapszabályok 35. §-a értelmében lelépő felügyelő-bizottság helyére 3 rendes és 1 pótfelügyelőnek választása 3 évi időtartamra.

5. Az alapszabályok 40. §-a értelmében lelépő 5 napibiztos, helyébe 5 napibiztos választása 3 évi időtartamra.

6. Az igazgatóság előterjesztése a nyugdíjalap állásáról.

Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik a közgyűlést megelőzőleg a társaság pénztárába részvényét, melyet legalább egy hó előtt saját nevére iratott, szelvényeivel együtt letenni, hol az öt megillető íszavazat számát előtűntető tértívnyel láttatik el.

A mérleg eredeti példánya az üzlethelyiségben f. évi február 20-tól kezdődőleg a részvényesek által megtekinthető.

Nagyváradi, 1908. február hó 8-án.

Sal Ferenc,

kir. tanácsos, igazgatósági elnök.

Figyelmeztetnek a t. részvényesek, hogy az alapszabályok 15. §-a értelmében érvényes határozat hozatalára 20 oly részvényesnek kell jelen lenni, kik a részvénytőkének legalább egy harmadrészt képviselik.

Tátray Sándor

vasöntő, épület és műlakatos műhelye

Elvállal épületvasalást, vízvezeték berendezést villanyvilágítási, closett- és fürdőszoba-főlszerelést, épület és sárcs készíttést

valamint vasöntést, eszterga munkát, gyalulást, gőzkazán és mindennemű gépek javítását, gépalkatrészek, fémperselyek, csapágyak, transzmissziók öntését és megmunkálását gyorsan és jutányos áron.

Nagyváradon.

Teleky-utca 35. sz. a.

Nagyvárad város tisztii főorvosától.

81-1908.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. belügyminiszter ur 111000—1907 VII sz. B. M. számú körrendelete és a városi tanács 15197—1907 számú véghatározata alapján felhivom mindazokat, a kik egy netalán fellépő cholera járvány esetében felállítandó cholera kórházban mint ápolók ó korona napidij és ételmezés,- és mint fertőtlenítők 5 korona napidij mellett alkalmaztatni óhajtanák magukat,- ebbeli szándékukat február hó 28-ik napjáig naponként délelőtt fél 9 óráig, a város tisztii főorvosánál (Városház, Körös-utcai bejáró, földszint, 32. ajtó) bejelentsek.

Nagyvárad 1908. február 7.

Dr. Baróthy Ákos
tisztii főorvos.

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű zenekedvelő közönséget, hogy a Szent János-utcai 1. sz. alatt levő raktáramban nagy választékban vannak

ZONGORÁK
és
PIANINOK

eladásra, hangversenyre, estélyekre, ugyszintén

havi bérletre igen olcsó árban számítva. — A nagyérdemű közönség pártfogását kérve, maradtam tisztelettel

Özv. Mustó Jánosné.

GÖZFÜRDŐ, GYÓGY-

-- FÜRDŐ-OTTHON. --

Nem kell a rheuma, csuzos, köszvényes bajok gyógyítása miatt a drága fürdőket felkeresni. Otthon biztosabban, pontosabban fürösztethi gőzben, vagy gyógynövény forrázat gőzében mindenki fájdalmas tagjait a

RYTKÓ-féle szabadalmazott gőzfejlesztő készülékkel.

Ezen készülék a beteg testrészekre alkalmazza közvetlenül a gyógyító gőzt és az ott esetleg évek óta fennálló csuzt, rheuma, köszvényt megszünteti teljesen. A gőzök hőfoka látható a hőmérőn és így mindig ellenőrizhető. A fejlődött gőz csak helyileg hat, nem okoz fejszédülést, rosszulletet, vagy nehéz légzést stb. Bővebb felvilágosítással, 1 kor. bérlyeg beküldése ellenében szívesen szolgál a feltaláló.

Egy fürdőhöz szükségeltető teljes gőz 370 4 fillérbe kerül. 1-150

Egészségi cipők, valamint izzadtság szívó talpbetétek is itt kaphatók. Megtekinthető a feltalálónál:

Rytkó Viktor BUDAPEST, VII. Dob-utca 48. sz.

Jelenleg **NAGYVÁRAD, Zöldfászálloda 26. sz.**, hol naponta 8-10 és 2-5-ig felvilágosítással szolgál.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI SZÉN SAV-MŰVEK

ujjonnan berendezve kartelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

SZÉN SAV AT
a világhírű buziásfürdői szénsav forrásokból szódavizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb ipari célokra mesterségesen előállított, kevésbé kiadós szénsavval. Megbízható, szigorúan lelkiismeretes kiszolgálás!

buziásfürdői ásvány- és gyógyvizek

egész és félliteres üvegekben.

Szlv.- vese- és hólyagbántalmaknál utól nem ért gyógyhatás.

Elsőrendű asztali víz!

Felvilágosítással készségesen szolgál. 248 1-200

Muschong-buziásfürdői szénsavművek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn.

Sürgönyeim: Muschong, Buziásfürdő. — Interurban t. telefon 18. sz.

Ügyes helyi képviselők kerestetnek.

Leszállítottuk az árakat minden egyes divatcikkben a leltár előtt!

Ruhaszövetekben, selymekben, vászon és asztalneműekben, szőnyeg és függönyökben nagy választék meglepő olcsó árak mellett.

Wallerstein Fülöp Fiai

Bémer-tér, Pannonia mellett

